

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Indonesiens demokratisering

Den 16 oktober talade Olle Törnquist, professor i statsvetenskap vid Oslos universitet, i ABF-huset i Stockholm om Indonesiens demokratisering som en del av Asian Forum, en föredragsserie organiserad av Eva Hans-

son vid Stockholms universitetets institution för statsvetenskap.

Indonesien ska vi intressera oss för därför att

- det är ett stort land - världens fjärde största till in-

Fortsättning på sidan 7

Fortsättning från sidan 1

- vånarantalet, världens tredje största demokrati, världens folkrikaste muslimska land; det går att tjäna pengar där; vi kan främja miljö och sysselsättning; det har en imponerande demokratisk utveckling
- måndagen den 20 oktober installeras den förste "folklige" presidenten, Jokowi, på 50 år
- valet av Jokowi visar att Indonesien nu är "fritt"
- landet gjort stora ekonomiska framsteg, delvis p.g.a. höga råvarupriser.

Men det finns stora hinder för fortsatt demokratisering

- oligarkerna, d.v.s ett antal mycket rika och mäktiga personer, har fortfarande stort inflytande
- korruptionen är omfattande
- laglydnaden är bristfällig
- Prabowo har majoritet i nationella och regionala parlament och har därigenom kunnat avskaffa direktval till olika ledande ämbeten.

Globala tendenser som vi ser är

- den tredje demokratiseringsvågen har stagnerat
- och detta har lett till konflikter
- enligt två internationella och en svensk forskare, Samuel Huntington och Francis Fukuyama respektive Bo Rothstein så skulle en fortsatt demokratisering behöva föregås av ökad "rule of law" (laglydnad).

Indonesien visar dock motsatta tendenser trots dåliga förutsättningar. Vi kan se en alternativ, liberal modell för utvecklingen med privatisering, decentralisering och en elit som följer demokratiska spelregler. Denna modell hyllas av Donald Horowitz, problemen med

korruption och rättslöshet kvarstår.

Socialdemokrater ser samma problem men har andra förklaringar, avpolitisering (bland annat genom decentralisering), bristande antikorrupsionsarbete och svag representation för vanliga människor. De menar att det krävs en maktförskjutning.

Vad är då möjligt? Den ojämna utvecklingen leder till

- postklientelism
- populism, baserad på identitet, starka ledare eller territorium
- med bakgrunden växande medelklass baserad på yrke, massiv urbanisering, osäkra anställningsförhållanden, krav på samhällsservice och välfärdsstat, landsbygdsförändringar, t.ex. ianspråkstagande av mark, kräver numera "förhandlingar"
- och detta kan leda till olika intressegruppers samgående.

Det som kommit fram är kamp för

- att få bo kvar på platser där företagare eller stat vill expropria mark, skog, vatten, mineraler eller liknande eller få bättre alternativa bostäder och arbeten plus kompensation för detta.
- Olika välfärdsanordningar genom stat och kommun, inklusive socialförsäkring, pensioner, hälsovård, fri och bättre utbildning samt rimliga anställningsförhållanden och arbetsmarknadslagar.

Olle menar att Sida måste lämna marknadsmodellen för sitt demokratibistånd.

Olles slutsatser för att demokratiseringen ska kunna fortsätta (inte bara i Indonesien) är att

- vi måste hitta och föra ut förklaringarna till att den liberala modellen kört fast

- representationen av olika intressen och aktörer i "samhällets" beslutsprocesser måste förbättras och förstärkas

- vi utnyttjar att detta främjar våra egna intressen för miljö och välfärd.

Frågor från publiken och svar från Olle

- Varför litar oligarkerna på Jokowi? - De är så rika att de kan styra honom eftersom han bland annat saknar ett parti och de ansluter sig till hans liberalism.
- Hur är det med de gamla progressiva organisationerna? - Alla de gamla vänsterorganisationerna är borta. De enda som finns kvar är de stora muslimska och socioreligiösa rörelserna och alumniorganisationer. Det som annars gäller idag är en rad nya men fortsatt fragmenterade sociala rörelser och fackföreningar.
- Vad menade Du med "pure development" när det gäller Aceh? - Uppbyggnad av den fysiska infrastrukturen, de från Sverige återvändande konservativa ledarna "köptes" med olika möjligheter att bedriva, ofta korrupt, affärsverksamhet, oftast som kontraktörer.
- Hur ser sociallagarna ut? - De nya är inte klara, det råder kraftig strid om dem och eventuella omfördelningseffekter är oklara. Olle medger att han inte vet så mycket om detta. Eftersom det bland annat är oklart om vem som ska leverera tjänsterna, staten eller det privata näringslivet och eftersom det fortsatt kommer motsägelsefulla rapporter.
- Olika partiers roll? - Ledarna är styrda av oligarkerna och eliten med mäktiga nätverk de som rekryteras från civilsamhället köps ofta genom "erbjudanden de inte kan säga nej till".
- Lantarbetarorganisationer? - De finns men är mycket svaga.
- Hur skiljer sig Indonesien från Indien och Brasilien? - Det är mycket mer industrialiserat än Indien och kan leva mer på industriproduktionen än Indien, där tillväxten domineras av servicesektorn. Liksom

Brasilien är Indonesiens framsteg starkt beroende av råvarinkomsterna. Till skillnad från Indonesien är de progresiva krafterna förstås bättre organiserad och representerade i Brasilien.

- Berätta om decentraliseringen? - Olle säger att han rest ganska mycket i Indonesien, det finns starkt urbaniserade, industrialiserade regioner, till exempel södra Java och området nära Singapore, Medan, råvaruproducerande områden som östra Kalimantan, Moluckerna och Papua, men de är inte hållbara på sikt. Övriga delar utvecklas dåligt, ojämlikheten i det stora landet är enorm.
- Finns det möjligheter för gröna rörelser? - Olle trodde det tidigare, men de har inte haft några framgångar.
- Kan Du förtydliga Din utsaga om bättre representation? - Ja, det som krävs är specifik representation inte bara av folk i allmänhet utan speciellt av de aktörer som vi historiskt sett vet spelar en viktig roll i demokratisering och strävanden att främja inkluderande utveckling.
- I Thailand ser det ut som om fackföreningar och företag kommer att ansluta sig till och genomföra ILO-regler. Hur ser det ut i Indonesien? - Det kan bli likadant med försök att splittra olika kategorier arbetare genom bättre regler för fast anställda. Det är också sannolikt att det blir fortsatta förhandlingar om minimilöner, men bensinsubventionerna är ett problem, ty de måste minska. Då hänger Jokowi's framtid på att han kan erbjuda trovärdiga, bättre alternativ i form av välfärdsreformer och bättre anställningsförhållanden.

Eva Hansson ställde själv en avslutande fråga: Du ger en positiv bild, men i övriga sydostasiatiska länder ökar konflikterna, kan demokratin "gå under"? - Olle svarade: Ja, om Jokowi misslyckas, då kan det bli som i Indien, vilket kan skada demokratin. Risken är ganska stor, bland annat för att vicepresidenten kommer att få stor makt och på grund av hur han kan kompensera behovet av att slopa bränslesubventionerna.

Tommy Pollák